

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΤΡΙΦΤΟΥ-ΚΡΙΑΡΑ (1906-2000)

Βιογραφία, εργογραφία

Η Αικατερίνη Στριφτού γεννήθηκε στην Αθήνα στις 20 Φεβρουαρίου του 1906. Τελείωσε το Γυμνάσιο στην Αθήνα το 1924 και το φθινόπωρο του ίδιου χρόνου ενεγράφη στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, έναν ακριβώς χρόνο μετά από την ίδρυση του Εργαστηρίου Πειραματικής Παιδαγωγικής και τη χρονιά που αποφοίτησε από τη Φιλοσοφική Σχολή η Σοφία Γεδεών.

Το 1929 πήρε το επαγγελματικό παιδαγωγικό ενδεικτικό από το Πανεπιστήμιο Αθηνών και στις αρχές του 1930 το πτυχίο της Φιλοσοφικής με άριστα. Το 1931 διορίστηκε βοηθός του Εργαστηρίου Πειραματικής Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Αθηνών και το 1933 επιμελήτρια του Εργαστηρίου. Στη θέση αυτή παρέμεινε, εάν εξαιρέσουμε τα διαστήματα των διώξεών της, έως το φθινόπωρο του 1953, οπότε μετοίκησε στη Θεσσαλονίκη, όπου και έζησε ως το τέλος της ζωής της.

Το 1936 παντρεύτηκε τον Εμμανουήλ Κριαρά και λίγο αργότερα αναχώρησε για τη Γερμανία με υποτροφία Humboldt, όπου συνέχισε τις σπουδές της στο Βερολίνο, στο Μόναχο και στην Ιένα. Ειδικεύτηκε στην ψυχολογία (θεωρητική και εφαρμοσμένη), στην παιδαγωγική και στον επαγγελματικό προσανατολισμό. Το 1939 πήγε στη Γαλλία, αλλά ο επερχόμενος πόλεμος την ανάγκασε να επιστρέψει στην Ελλάδα.

Το 1938 υποστήριξε τη διδακτορική της διατριβή με θέμα: «*Συμβολαί εις την έρευναν των μονογενών παιδων*» στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Παράλληλα με το έργο της επιμελήτριας του Εργαστηρίου Πειραματικής Παιδαγωγικής, δίδαξε στους μετεκπαιδευόμενους δημοδιδασκάλους στη Φιλοσοφική Σχολή το μάθημα της παιδομετρίας και της παιδαγωγικής στατιστικής.

Κατά τη διάρκεια της κατοχής, η Αικατερίνη Στριφτού - Κριαρά πήρε μέρος στην Εθνική αντίσταση, συνελήφθη από τους Γερμανούς και κρατήθηκε στο στρατόπεδο Χαΐδαρίου από το μήνα Μάιο του 1944 έως την αποχώρηση των γερμανικών στρατευμάτων από την Ελλάδα, τον Οκτώβριο του 1944.

Το Δεκέμβριο του 1945 αναχώρησε με γαλλική υποτροφία στο Παρίσι, όπου παρακολούθησε μαθήματα παιδαγωγικής και ψυχολογίας και μαθήματα σχετικά με την οργάνωση κέντρων επιλογής και επαγγελματικού προσανατολισμού. Το 1948, ενώ ακόμη συνέχιζε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στη Γαλλία, εκλέχτηκε καθηγήτρια της ψυχοτεχνικής και της ψυχο-φυσιολογίας της εργασίας στην Ανωτέρα (αργότερα Ανωτάτη) Σχολή Βιομηχανικών Σπουδών (το σημερινό Πανεπιστήμιο Πειραιά), όπου και δίδαξε μέχρι το 1952, ενώ παράλ-

ληλα εργαζόταν και στο Εργαστήριο Πειραματικής Παιδαγωγικής. Το 1949, το ΙΚΑ της ανέθεσε την οργάνωση και διεξαγωγή ψυχολογικής επιλογής για την πρόσληψη χειριστριών διατρητικών μηχανημάτων. Το 1956 εκλέχτηκε έκτακτη Καθηγήτρια στην έκτακτη αυτοτελή έδρα ψυχοτεχνικής και αργότερα, το 1962, τακτική Καθηγήτρια της Ψυχοτεχνικής στην Ανωτάτη Σχολή Βιομηχανικών Σπουδών Θεσσαλονίκης (το σημερινό Πανεπιστήμιο Μακεδονίας). Το 1966 δίδαξε για ένα μικρό χρονικό διάστημα στο Διδασκαλείο Μέσης Εκπαίδευσης το αντικείμενο «Αι νεώτεροι κατευθύνσεις εις την ψυχολογίαν και την ιστορίαν της παιδαγωγικής».

Το 1971, αντιδρώντας στο καθεστώς της δικτατορίας και εκφράζοντας έμπρακτα τη διαμαρτυρία της για την απόλυση του συζύγου της, Εμμανουήλ Κριαρά από τη θέση του στο Πανεπιστήμιο, υποβάλλει παραίτηση από τα πανεπιστημιακά της καθήκοντα. Επανερχεται αυτοδικαίως στη θέση της το 1974 με τη μεταπολίτευση, αλλά παραιτείται εκ νέου γιατί έχει ήδη φθάσει στην ηλικία της συνταξιοδότησης.

Η Αικ. Στριφτού είχε την ευκαιρία να ταξιδέψει, εκτός από τη Γερμανία και τη Γαλλία, και στη Μ. Ασία, την Ιταλία, την Αυστρία, την Ουγγαρία, την Αίγυπτο, τη Ρωσία και την Αυστραλία. Έδωσε ομιλίες με θέματα από τις επιστήμες που καλλιέργησε, ιδίως σε επαρχιακές πόλεις της Γαλλίας και της Αυστραλίας. Έλαβε επίσης μέρος σε διεθνή συνέδρια και ήταν μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Εφαρμοσμένης Ψυχολογίας, ιδρυτικό μέλος της Εταιρείας Ψυχοβιολογίας Ελλάδος και ιδρυτικό μέλος του Συλλόγου Ελλήνων Ψυχολόγων. Στο πρώτο πανελλήνιο συνέδριο ψυχολογίας, που έγινε στην Αθήνα το 1978, η Αικατερί-

νη Στριφτού-Κριαρά παρουσίασε το θέμα: «Σκέψεις για τις εφαρμογές της ψυχολογίας στον τομέα της εργασίας».

Επιλεγμένη εργογραφία

Το επιστημονικό και ερευνητικό έργο της Αικ. Στριφτού-Κριαρά παρουσιάζει δύο αισθητά διαφοροποιημένες φάσεις. Η πρώτη (1931-42), αυστηρά προσανατολισμένη στις μετρήσεις, σταθμίσεις, στη λεπτομερή συλλογή δεδομένων κτλ., εκφράζει τη θετικιστική αντίληψη, όπως αυτή καλλιεργήθηκε στο Εργαστήριο Πειραματικής Παιδαγωγικής.

Η δεύτερη φάση (1943-96) διακρίνεται από έναν πρακτικότερο προσανατολισμό και χαρακτηρίζεται από κοινωνική ευαισθησία και μια ευρύτερη αντίληψη του επιστημονικού της καθήκοντος.

Ειδικότερα στην πρώτη φάση εντάσσονται δύο σημαντικές μονογραφίες:

α) *«Μέτρα εφαρμοζόμενα εν τω Πειραματικώ Σχολείω του Πανεπιστημίου Αθηνών προς διάγνωσιν της ατομικότητος των μαθητών»* (Α' Τόμος Δημοσιευμάτων Π.Σ., 1933)

β) *«Ο ατομικός φάκελος των μαθητών. Σημασία, ψυχολογική ανάλυσις, χρησιμοποίησις των εν αυτώ στοιχείων»* (3ος Τόμος Δημοσιευμάτων ΠΔ, 1936), και

γ) η διδακτορική της διατριβή με τίτλο: *«Συμβολαί εις την έρευναν της ατομικότητος των μονογενών παιδών»*, Αθήναι 1938.

Και οι τρεις αυτές έρευνες παρουσιάζουν αναλυτικά τα μέτρα που εφαρμόστηκαν στο Πειραματικό Σχολείο για τη διάγνωση της σωματικής και ψυχικής κατάστασης των μαθητών.

Η δεύτερη φάση αρχίζει το 1943 με το

άρθρο «Παιδεία και δημοτικισμός», (Εφημερίδα Πρωΐα), και φθάνει ως το 1996 με το άρθρο: «Ο Friedrich Ratzel και τα απομνημονεύματα της νεότητάς του» (π. Θαλώ, τχ. 8, Χανιά 1996, σ. 41- 45).

Σ' αυτή την περίοδο εντάσσονται και τα αυτοτελή της έργα-μονογραφίες, όλα δημοσιευμένα στη Θεσσαλονίκη:

1. *Οι νέοι και η εποχή μας. Προβλήματα και προσανατολισμοί*. Θεσσαλονίκη, 1964.

2. *Ψυχοτεχνική. Προβλήματα ατομικών διαφορών* (Παραδόσεις στην Ανωτάτη Βιομηχανική Θεσσαλονίκης). Θεσσαλονίκη, 1968.

3. *Ο άνθρωπος στη βιομηχανική εργασία. Τεχνολογικά και ψυχολογικά προβλήματα προσαρμογής*. Θεσσαλονίκη, 1970.

4. *Χρόνος και ανθρώπινη συμπεριφορά*. Θεσσαλονίκη, 1993.

Ο τόμος του 1993, που εκδόθηκε με τη φροντίδα του Εμμανουήλ Κριαρά, περιέχει κείμενα που δημοσιεύτηκαν με χρονική διασπορά 47 ετών, από το 1942 ως το 1989. Περιλαμβάνει 14 μελέτες και 20 άρθρα δημοσιευμένα σε επιστημονικά περιοδικά, σε

αφιέρωματα και στον ημερήσιο τύπο και είναι όλα γραμμένα στη δημοτική γλώσσα.

Ο μελετητής των έργων της διακρίνει την επίδραση στο έργο της των ιδεών του Henri Wallon και επισημαίνει το διαρκή εμπλουτισμό της θεματολογίας της με έμφαση σε σύγχρονα ψυχολογικά και παιδαγωγικά θέματα με κοινωνικές προεκτάσεις καθώς και τη συνεχή επιστημονική της ενημέρωση.

Το βιογραφικό σημείωμα, καθώς και η εργογραφία συντάχθηκαν από τα μέλη της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού, βάσει μιας λεπτομερέστερης και εμπειριστατωμένης εργασίας της καθ. Αλεξάνδρας Λαμπράκη-Παγανού, φίλης και συνεργάτιδος της Αικατερίνης και του Εμμανουήλ Κριαρά, την οποία και ευχαριστούμε θερμά. Η εκτεταμένη βιογραφία και εργογραφία της θα δημοσιευτούν στο ειδικό αφιέρωμα που ετοιμάζει ο Σύλλογος Ελλήνων Ψυχολόγων σε συνεργασία με το περιοδικό Ψυχολογικά Θέματα προς τιμήν της Αικατερίνης Στριφτού-Κριαρά.